

**SCIENCE
PROBLEMS.UZ**

ISSN 2181-1342

 Actual problems of social and humanitarian sciences
Актуальные проблемы социальных и гуманитарных наук

Ijtimoiy-gumanitar fanlarning dolzARB muammolari

Jild 3, Son s/8

2023

SCIENCEPROBLEMS.UZ

**ИЖТИМОЙ-ГУМАНИТАР ФАНЛАРНИНГ
ДОЛЗАРБ МУАММОЛАРИ**

№ S/8 (3)-2023

**АКТУАЛЬНЫЕ ПРОБЛЕМЫ СОЦИАЛЬНО-
ГУМАНИТАРНЫХ НАУК**

ACTUAL PROBLEMS OF HUMANITIES AND SOCIAL SCIENCES

ТОШКЕНТ-2023

БОШ МУҲАРРИР:

Исанова Феруза Тулқиновна

ТАҲРИР ҲАЙЪАТИ:

07.00.00-ТАРИХ ФАНЛАРИ:

Юлдашев Анвар Эргашевич – тарих фанлари доктори, сиёсий фанлар номзоди, профессор, Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Давлат бошқаруви академияси;

Мавланов Укташ Махмасабирович – тарих фанлари доктори, профессор, Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Давлат бошқаруви академияси;

Хазраткулов Аброр – тарих фанлари доктори, доцент, Ўзбекистон давлат жаҳон тиллари университети.

08.00.00-ИҚТИСОДИЁТ ФАНЛАРИ:

Карлибаева Раја Хожабаевна – иқтисодиёт фанлари доктори, профессор, Тошкент давлат иқтисодиёт университети;

Худойкулов Садирдин Каримович – иқтисодиёт фанлари доктори, доцент, Тошкент давлат иқтисодиёт университети;

Азизов Шерзод Ўкташович – иқтисодиёт фанлари доктори, доцент, Ўзбекистон Республикаси Божхона институти;

Арабов Нурали Уралович – иқтисодиёт фанлари доктори, профессор, Самарқанд давлат университети;

Холов Актам Ҳатамович – иқтисодиёт фанлари бўйича фалсафа доктори (PhD), доцент, Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Давлат бошқаруви академияси;

Шадиева Дилдора Ҳамидовна – иқтисодиёт фанлари бўйича фалсафа доктори (PhD), доцент в.б., Тошкент молия институти;

Шакаров Қулмат Аширович – иқтисодиёт фанлари номзоди, доцент, Тошкент ахборот технологиялари университети

09.00.00-ФАЛСАФА ФАНЛАРИ:

Ҳакимов Назар Ҳакимович – фалсафа фанлари доктори, профессор, Тошкент давлат иқтисодиёт университети;

Яҳшиликов Жўрабой – фалсафа фанлари доктори, профессор, Самарқанд давлат университети;

Ғайбуллаев Отабек Мухаммадиевич – фалсафа фанлари доктори, профессор, Самарқанд давлат чет тиллар институти;

Ҳошимхонов Мўмин – фалсафа фанлари доктори, доцент, Жиззах педагогика институти;

Носирходжаева Гулнора Абдукахаровна – фалсафа фанлари номзоди, доцент, Тошкент давлат юридик университети;

Турдиев Бехруз Собирович – фалсафа фанлари бўйича фалсафа доктори (PhD), доцент, Бухоро давлат университети.

10.00.00-ФИЛОЛОГИЯ ФАНЛАРИ:

Ахмедов Ойбек Сапорбаевич – филология фанлари доктори, профессор, Ўзбекистон давлат жаҳон тиллари университети;

Кўчимов Шуҳрат Норқизилович – филология фанлари доктори, доцент, Тошкент давлат юридик университети;

Салаҳутдинова Мушарраф Исамутдиновна – филология фанлари номзоди, доцент, Самарқанд давлат университети;

Кучкаров Рахман Урманович – филология фанлари номзоди, доцент в/б, Тошкент давлат юридик университети;

Юнусов Мансур Абдуллаевич – филология фанлари номзоди, Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Давлат бошқаруви академияси;

Сайдов Улугбек Арипович – филология фанлари номзоди, доцент, Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Давлат бошқаруви академияси.

12.00.00-ЮРИДИК ФАНЛАР:

Ахмедшаева Мавлюда Ахатовна – юридик фанлар доктори, профессор, Тошкент давлат юридик университети;

Мухитдинова Фирюза Абдурашидовна – юридик фанлар доктори, профессор, Тошкент давлат юридик университети;

Эсанова Замира Нормуротовна – юридик фанлар доктори, профессор, Ўзбекистон Республикасида хизмат кўрсатган юрист, Тошкент давлат юридик университети;

Ҳамроқулов Баҳодир Мамашарифович – юридик фанлар доктори, профессор в.б., Жаҳон иқтисодиёти ва дипломатия университети;

Зулфиқоров Шерзод Ҳуррамович – юридик фанлар доктори, профессор, Ўзбекистон Республикаси Жамоат хавфсизлиги университети;

Хайитов Хушвақт Сапарбаевич – юридик фанлар доктори, профессор, Ўзбекистон Республикаси

Президенти ҳузуридаги Давлат бошқаруви академияси;

Асадов Шавкат Файбуллаевич – юридик фанлар доктори, доцент, Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Давлат бошқаруви академияси;

Утемуратов Махмут Ажимуратович – юридик фанлар номзоди, профессор, Тошкент давлат юридик университети;

Сайдуллаев Шахзод Алиханович – юридик фанлар номзоди, профессор, Тошкент давлат юридик университети;

Ҳакимов Комил Бахтиярович – юридик фанлар доктори, доцент, Тошкент давлат юридик университети;

Юсупов Сардорбек Баходирович – юридик фанлар доктори, доцент, Тошкент давлат юридик университети;

Амирорев Зафар Актамович – юридик фанлар бўйича фалсафа доктори (PhD), Ўзбекистон Республикаси Судъялар олий кенгаси ҳузуридаги Судъялар олий мактаби;

Жўраев Шерзод Юлдашевич – юридик фанлар номзоди, доцент, Тошкент давлат юридик университети;

Бабаджанов Атабек Давронбекович – юридик фанлар номзоди, доцент, Тошкент давлат юридик университети;

Раҳматов Элёр Жумабоевич - юридик фанлар номзоди, Тошкент давлат юридик университети;

13.00.00-ПЕДАГОГИКА ФАНЛАРИ:

Хашимова Диљдархон Уринбоевна – педагогика фанлари доктори, профессор, Тошкент давлат юридик университети;

Ибрагимова Гулнора Хавазматовна – педагогика фанлари доктори, профессор, Тошкент давлат иқтисодиёт университети;

Закирова Феруза Махмудовна – педагогика фанлари доктори, Тошкент ахборот технологиялари университети ҳузуридаги педагогик кадрларни қайта тайёрлаш ва уларнинг малакасини ошириш тармоқ маркази;

ОАК Рўйхати

Мазкур журнал Вазирлар Маҳкамаси ҳузуридаги Олий аттестация комиссияси Раёсатининг 2022 йил 30 ноябрдаги 327/5-сон қарори билан тарих, иқтисодиёт, фалсафа, филология, юридик ва педагогика фанлари бўйича илмий даражалар бўйича диссертациялар асосий натижаларини чоп этиш тавсия этилган илмий нашрлар рўйхати (Рўйхатга) киритилган.

**Ижтимоий-гуманитар фанларнинг
долзарб муаммолари** электрон журнали
1368-сонли гувоҳнома билан давлат
рўйхатига олинган.
Муассис: "SCIENCEPROBLEMS TEAM"
масъулияти чекланган жамият.

Тайланова Шохида Зайниневна - педагогика фанлари доктори, доцент.

19.00.00-ПСИХОЛОГИЯ ФАНЛАРИ:

Каримова Васила Маманосировна – психология фанлари доктори, профессор, Низомий номидаги Тошкент давлат педагогика университети;

Ҳайитов Ойбек Эшбоевич – Жисмоний тарбия ва спорт бўйича мутахассисларни қайта тайёрлаш ва малакасини ошириш институти, психология фанлари доктори, профессор

Умарова Навбаҳор Шокировна – психология фанлари доктори, доцент, Низомий номидаги Тошкент давлат педагогика университети, Амалий психологияси кафедраси мудири;

Атабаева Наргис Батировна – психология фанлари доктори, доцент, Низомий номидаги Тошкент давлат педагогика университети;

Қодиров Обид Сафарович – психология фанлари доктори (PhD), Самарканд вилоят ИИБ Тиббиёт бўлими психологик хизмат бошлиғи.

22.00.00-СОЦИОЛОГИЯ ФАНЛАРИ:

Латипова Нодира Мухтаржановна – социология фанлари доктори, профессор, Ўзбекистон миллий университети кафедра мудири;

Сеитов Азамат Пўлатович – социология фанлари доктори, профессор, Ўзбекистон миллий университети;

Содиқова Шоҳида Мархабоевна – социология фанлари доктори, профессор, Ўзбекистон халқаро ислом академияси

23.00.00-СИЁСИЙ ФАНЛАР

Назаров Насридин Атакулович -сиёсий фанлар доктори, фалсафа фанлари доктори, профессор, Тошкент архитектура қурилиш институти;

Бўтаев Усмонжон Хайруллаевич -сиёсий фанлар доктори, доцент, Ўзбекистон миллий университети кафедра мудири.

Таҳририят манзили:

Тошкент шаҳри, Яккасарой тумани, Кичик Бешёғоч кўчаси, 70/10-уй. Электрон манзил:
scienceproblems.uz@gmail.com

Телеграм канал:

https://t.me/scienceproblems_uz

МУНДАРИЖА

07.00.00 – ТАРИХ ФАНЛАРИ

<i>Намазова Умида Нормуродовна</i>	
ФРАГМЕНТЫ ИЗ ИСТОРИИ САМАРКАНДСКОГО ГОСУДАРСТВЕННОГО УНИВЕРСИТЕТА ВЕТЕРИНАРНОЙ МЕДИЦИНЫ, ЖИВОТНОВОДСТВА И БИОТЕХНОЛОГИЙ (1929-1945 ГОДЫ).....	10-15
<i>Эрназаров Туйгун Раджабович</i>	
ДЕЯТЕЛЬНОСТЬ ТАМОЖЕННОЙ СЛУЖБЫ ТУРКЕСТАНСКОГО ГЕНЕРАЛ- ГУБЕРНАТОРСТВА: КЛЮЧЕВЫЕ МОМЕНТЫ И ДОСТИЖЕНИЯ	16-21
<i>Хужсаниязов Уктам Ешбаевич</i>	
“ҚОРАҚАЛПОҚФИЛЬМ” СТУДИЯСИ ҲУЖЖАТЛИ ФИЛЬМЛАРИДА ТАРИХИЙ МАВЗУЛАР ТАЛҚИНИ	22-27
<i>Шаимкулов Азамат Холмуратович</i>	
ҚАЙТА ҚУРИШ ДАВРИ МАТБУОТИДА ИҚТИСОДИЙ МАСАЛАЛАР ТАЛҚИНИ	28-38
<i>Муродов Ҳалим Салимович</i>	
ТУРИЗМ РИВОЖИ ТАРИХИГА БИР НАЗАР	39-46
<i>Юлдашев Сайданварбек Баҳромжон ўғли</i>	
ФАРФОНА ВОДИЙСИНИНГ- ҚОРАХОНИЙЛАР ТОМОНИДАН ЗАБТ ЭТИЛИШИ ТАРИХИДАН	47-51
<i>Shonazarova Nargiza</i>	
TOSHKENT SHAHRIDA “OBOD MAHALLA” DASTURI VA UNING IJROSI XUSUSIDA AYRIM MULOHAZALAR	52-57
<i>Axmadova Nafisa Axmad qizi</i>	
O’ZBEKISTON VA FRANSIYA MADANIY ALOQALARINING RIVOJLANISHI	58-64
<i>Qodirova Ra’no Mamirjonovna</i>	
O’ZBEKISTON SSR MAKTABLARIDA 1930-YILLARNING IKKINCHI YARIMIDA TARIX FANINING O’QITILISHI	65-70
<i>Yunusxo’jayev Habibulla Zafar g’o’li</i>	
SHARQDA KUCHLI IJTIMOIY HIMoya TIZIMI TARIXI	71-75
<i>Нарбеков Абдикамил</i>	
НАЦИОНАЛЬНАЯ ПОЛИТИКА СОВЕТСКОГО ГОСУДАРСТВА В ТУРКЕСТАНЕ И ЕГО СУЩНОСТЬ	76-80
<i>Alimova G’unchaxon Baxadirovna</i>	
JAMIYAT TARAQQIYOTINING TARIXIY RIVOJLANISH ASOSLARI DIN VA DAVLAT MISOLIDA	81-85
<i>Jumanazarova Fotima</i>	
XOTIN QIZLAR BANDLIGINI TA’MINLASH TIZIMINING SHAKLLANISH JARAYONI VA RIVOJLANISH BOSQICHLARI	88-93

08.00.00 – ИҚТИСОДИЁТ ФАНЛАРИ

<i>Ziyodilloev Khushnud Rahimboevich</i>	
PORTFOLIO OPTIMIZATION OF COMMERCIAL BANK CREDITS: A LITERATURE REVIEW	94-100

<i>Hamrayev Amirzoda</i>	
ISLOMIY MOLIYA XIZMATLARINI KO'RSATUVCHI TASHKILOTLAR KAPITAL STRUKTURASI SAMARADORLIGI TAHLILI	101-109
<i>Xaytboeva Nigora Bakmatatovna</i>	
ТҮҚИМАЧИЛИК САНОАТ КОРХОНАЛАРИДА МАРКЕТИНГ СТРАТЕГИЯСИДАН ФОЙДАЛАНИШ БҮЙИЧА ХОРИЖИЙ МАМЛАКАТЛАР ТАЖРИБАЛАРИ	110-119
<i>Xalilov Qahramon Qurbanboyevich</i>	
MINTAQADA TURIZM HUNARMANDCHILIK KLASTERINI SHAKLLANTIRISHNING DESTINATSION MODELI.....	120-132
<i>Makhmudov Tursunpuлат Davronovich</i>	
ИНВЕСТИЦИЯ МАНБАЛАРИНИНГ МИНТАҚА ИҚТИСОДИЁТИГА ТАЪСИРИ	133-144
<i>Ishchanova Salomat</i>	
KICHIK BIZNES VA XUSUSIY TADBIRLIKNI RIVOJLANTIRISHDA MARKETING FAOLIYATINING O'RNI.....	145-150
<i>Mўйдинова Зилола Воҳид қизи</i>	
ЧЕГАРА БОЖХОНА ПОСТЛАРИ ФАОЛИЯТИДА "АВТОМАТЛАШТИРИЛГАН ЙЎЛОВЧИ ҲАРАКАТИ" МОБИЛ ИЛОВАСИНИ ЖОРИЙ ЭТИШ ОРҚАЛИ ИҚТИСОДИЙ ТАҲЛИЛНИ ТАКОМИЛЛАШТИРИШ	151-158
<i>Samandarov O'gabek, Ismoilov Shohjahon</i>	
TURIZMNI RIVOJLANTIRISH OMILLARI VA ULARNING O'ZIGA XOS JIHATLARI	159-164
09.00.00 - ФАЛСАФА ФАНЛАРИ	
<i>Saidova Kamola Uskanbaevna</i>	
ФЕНОМЕН СВОБОДЫ ДЛЯ ЧЕЛОВЕКА И ОБЩЕСТВА: КОМПАРАТИВИСТСКИЙ АНАЛИЗ	165-173
<i>Omonturdiyev Orzu G'afforovich</i>	
INSONNING MA'NAVIY MOHIYATINI SHAKLLANTIRISHDA QADRIYATLARNING AHAMIYATI	174-179
<i>Ochilova Guzal Aralovna</i>	
ЮКСАК МА'ННВАИЯТ-МАНФААТЛАР БИРЛИГИНИ ТАЪМИНЛАШНИНГ МУҲИМ ОМИЛИ.....	180-185
<i>Nurmatova Umida Jalolidinovna</i>	
MUTOLAA, SAVODXONLIK VA TA'LIMNING ANTINOMIK XUSUSIYATLARI.....	186-192
<i>Vafayeva Dilafruz Artikovna</i>	
AHMAD YASSAVIY TASAVVUFİY TA'LIMOTIDA MA'NAVIY BARKAMOLLIK.....	193-198
<i>Karimov Zafarbek Ataboyevich</i>	
IJTIMOY-PSIXOLOGIK MEXANIZMLARINING SOG'LOM TURMUSH TARZINI SHAKLLANTIRISHDAGI AHAMIYATI.....	199-202
<i>Bozorova Ro'zigul Sharofovna</i>	
MEHRSIZLIK HODISASINI KELTIRIB CHIQARUVCHI OMILLAR	203-212
<i>Xudoyberdieva Anorabonu Hayotovna</i>	
DINIY MANBALARDA IJTIMOY HAMKORLIK O'YALARI	213-218
<i>Tursunkulova Shaxnoza Tuychiyevna</i>	
TASAVVUF FALSAFASIDA GO'ZALLIKNING IMMANENT JIHATLARI	219-224

Dehqonov Behzod Baxtityorovich

YANGI O'ZBEKISTONDA UCHINCHI RENESSANS POYDEVORINI QURISHDA YETTI PIRNING
BAG'RIKENGLIK G'OYALARINI O'RNI VA AHAMIYATI 225-230

Abdullayeva Firuza Sharipovna

NASIRIDDIN TUSIYNING IDROK NAZARIYASI VA KOMILLIK FALSAFASI 231-236

Murtozayev Shahobiddin Baxriddinovich

SHIHOBUDDIN UMAR SUXRAVARDIYNING "AVORIF UL -MAORIF" ASARI VA UNDA ILGARI
SURILGAN G'OYALAR 237-243

Ибрагимов Солижон Эргашович

АХБОРОТ ХУРУЖИ ВА "ОММАВИЙ МАДАНИЯТ" ТАҲДИДИ 244-251

10.00.00 - ФИЛОЛОГИЯ ФАНЛАРИ

Qodirova Mukaddas Tog'ayena

BIZNES DISKURSINING MURAKKAB LINGVISTIK TABIATI 252-257

Abdullayev Ikramjon Xashimjanovich

DIFFERENT APPROACHES TO THE QUANTITATIVE-STATISTICAL CHARACTERISTICS OF
PARTS OF SPEECH IN THE ENGLISH LANGUAGE 258-265

Hamroyeva Sharifa Shukur qizi

TARJIMADA MILLIY SO'ZLARNING BERILISHI (OYBEKNING "NAVOIY" ROMANI INGLIZCHA
TARJIMASI MISOLIDA) 266-271

Olimova Gulfiza Muradullayevna

BADIY SAN'AT TURLARINING XORAZM DOSTONLARIDA QO'LLANILISHI 272-281

Айниддинов Иқрориддин Шарифович

АДАБИЙ МАНБАЛАРДА АШРАФ САМАРҚАНДИЙНИНГ ТАРЖИМАИ ҲОЛИНИНГ
ЎРГАНИЛИШИ 282-287

Turaeva Dilfuza Daminovna

O'ZBEK TILIDA OBRAZLI SO'ZLARNING SEMANTIK XUSUSIYATLARI 288-295

Mahmudova Nilufarxon Ravshanovna

LISONIY GRADASIYANING MORFOLOGIK, LEKSIK-SEMANTIK SATHDA PARADIGMA
SIFATIDA NAMOYON BO'LISHI 296-305

Ashurova Maftuna Asqar qizi, Yuldashev Rustam Dilshod ugli

LINGUOCULTURAL COMPARATIVE ANALYSIS OF IDIOMS IN ENGLISH AND UZBEK
LANGUAGES 306-311

Isroilova Manzura Jamolovna

FRANSUZ PUBLITSISTIK MATNLARDA KOMPARATIV FRAZEOLOGIK BIRLIKLARNING
KOMMUNIKATIV TA'SIRI XUSUSIDA 312-317

Шамақсудова Саодат Хидоятовна

МАССМЕДИА АСПЕКТИНИНГ МЕДИАМАТН ШАКЛИГА КЕЛИШИДАГИ ЎЗИГА
ХОСЛИКЛАР 318-324

Шатова Ирина Юрьевна

ОСОБЕННОСТИ УПОТРЕБЛЕНИЯ ЛЕКСИКИ ПО РОДУ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ ЛИЦ В РУССКОМ И
УЗБЕКСКОМ ЯЗЫКАХ 325-330

Nortoyeva Nodira Muhammadaliyevna

FRAZEOLOGIK DERIVATLARNI KONTEKSTLARDA ISHLATILISHINING
COGNITIV ASOSLARI 331-335

<i>Alimjanova Shohsanam Azamat qizi</i>	
КО'Р МА'NOLI IBORALARNING KOGNITIV XUSUSIYATLARI	336-340
<i>Турниязова Шахноза Нигматовна</i>	
МАТНДАГИ БОҒЛАНИШЛИЛИК ҲАҚИДА АЙРИМ МУЛОҲАЗАЛАР	341-347
<i>Mamarasulova Iroda Jumanovna, Xojimetov Sa'dulla Jumanazarovich</i>	
INGLIZ ADABIYOTI TUSHUNCHALARINING XILMA -XILLIGI	348-352
<i>Aminova Dilnoza Xikmatullayevna</i>	
THE IMPORTANCE OF INTERCULTURAL COMMUNICATION IN THE ORIGIN OF MILITARY TERMINOLOGY	353-358

12.00.00 - ЮРИДИК ФАНЛАР

<i>Исломқурова Шоҳсанам Баҳобжон қизи</i>	
ВРАЧНИНГ КАСБИЙ ЖАВОБГАРЛИГИНИ СУФУРТА ҚИЛИШ ТУШУНЧАСИ ВА МОҲИЯТИ	359-365

<i>Mamataliyev To'lqin Xushmamat o'g'li</i>	
O'ZBEKISTONDA MASOFAVIY TA'LIM HUQUQIY ASOSLARINING SHAKLLANISHI	366-378

13.00.00 - ПЕДАГОГИКА ФАНЛАРИ

<i>Saidov Jur'at Sodirovich</i>	
МАКТАБГАЧА ТА'LIM TASHKILOTLARIDA BOLALARGA TARBIYA BERISHNING O'ZIGA XOS XUSUSIYATLARI	379-384

<i>Yusupaliyeva Shaxnoza Hakimjanovna,</i>	
TEXNIK OLIY O'QUV YURLARIDA OO'ZAKI NUTQ KOMPETENSIYALARINI RIVOJLANTIRISH USUL VA METODLARI	385-390

<i>Таджиходжаева Эльвира Рашидовна</i>	
ОСОБЕННОСТИ ПРИМЕНЕНИЯ МЕТОДОВ ИГРОПЕДАГОГИКИ В ВЫСШЕМ ОБРАЗОВАНИИ	391-396

<i>Тўрахонова Барно Турсунбой кизи</i>	
БЎЛАЖАК ПЕДАГОГ-ПСИХОЛОГЛАРНИ ТАРБИЯВИЙ ФАОЛИЯТНИ ТАШКИЛ ЭТИШГА ТАЙЁРЛАШНИНГ ДИДАКТИК ИМКОНИЯТЛАРИ	397-406

<i>Ashurova Sitora Erkinovna</i>	
USING DIGITAL TECHNOLOGIES IN EDUCATION	407-412

<i>Каримжонова Мунаеввар Ибрагимовна</i>	
ХИЗМАТ ИТЛАРИНИ МАХСУС ЙЎНАЛИШГА ТАЙЁРЛАШДА УНГА ТАЪСИР ҚИЛУВЧИ ОМИЛЛАР ТАҲЛИЛИ (Божхона қўмитасининг Миллий кинология маркази мисолида).....	413-421

<i>Xamirayev Rustam Abdirazakovich</i>	
VOLEYBOLCHILARDA HARAKAT SIFATLARINI RIVOJLANTIRISHNING USLUBIY ASOSLARINI TAKOMILLASHTIRISH	422-426

<i>Хашимова Масуда Камилжановна</i>	
КОМПЛЕКСНЫЙ ПОДХОД К ПРОЦЕССУ НРАВСТВЕННОГО ВОСПИТАНИЯ НА ОСНОВЕ ИНТЕГРАЦИИ НАУК	427-435

<i>Бердиқурова Насиба Эркинжоновна</i>	
СОДЕРЖАНИЕ ПРИМЕНЕНИЯ ИННОВАЦИОННЫХ И ИНТЕГРАЦИОННЫХ ТЕХНОЛОГИЙ В НАЧАЛЬНОМ ОБРАЗОВАНИИ	436-442

Saidnazarova Gulshan Bolta qizi

AL-BUXORIYNING MA'NAVIY-AXLOQIY QARASHLARINI O'RGANISH PEDAGOGIK MUAMMO
SIFATIDA 443-448

08.00.00- Иқтисодиёт фанлари

Мўйдинова Зилола Воҳид қизи,
Божхона қўмитаси ФВББ инспектори,
Тошкент молия институти
мустақил изланувчиси (PhD)
e-mail: moydinovazilola747@gmail.com

ЧЕГАРА БОЖХОНА ПОСТЛАРИ ФАОЛИЯТИДА “АВТОМАТЛАШТИРИЛГАН ЙЎЛОВЧИ ҲАРАКАТИ” МОБИЛ ИЛОВАСИННИ ЖОРИЙ ЭТИШ ОРҚАЛИ ИҚТИСОДИЙ ТАҲЛИЛНИ ТАКОМИЛЛАШТИРИШ

Аннотация. Ушбу мақолада чегара божхона постлари фаолиятида иқтисодий таҳлилни самарали ташкил қилиш, шунингдек, йўловчилар ҳаракатини назорат қилувчи “Автоматлаштирилган йўловчи ҳаракати” мобил иловасини ишлаб чиқиш ҳамда уни амалиётга жорий этиш орқали иқтисодий таҳлилни такомиллаштириш борасида тадқиқот ишлари натижаси кенг баён этилган.

Калит сўзлар: мобил илова, рақамлаштириш, гуруҳлаш, иқтисодий таҳлил методлари, хавфни бошқариш тизими.

Muydanova Zilola Vokhid kizi,
Inspector of the Department of Fergana
region of the Customs Committee, independent
researcher of the Tashkent financial institute

IMPROVEMENT OF ECONOMIC ANALYSIS THROUGH THE INTRODUCTION OF THE MOBILE APPLICATION “AUTOMATED PASSENGER PROCESSING” IN THE ACTIVITIES OF BORDER CUSTOMS POSTS

Abstract. This article extensively describes the result of research work on the effective organization of economic analysis in the activities of border customs posts, as well as the development of the mobile application "automated passenger movement", which controls passenger traffic, as well as improving economic analysis by introducing it into practice.

Keywords: mobile application, digitization, grouping, economic analysis techniques, risk management system.

Мўйдинова Зилола Воҳид қизи
Инспектор Управления таможенного комитета
по Ферганской области, независимый исследователь
Ташкентского финансового института

СОВЕРШЕНСТВОВАНИЕ ЭКОНОМИЧЕСКОГО АНАЛИЗА ПУТЕМ ВНЕДРЕНИЯ МОБИЛЬНОГО ПРИЛОЖЕНИЯ “АВТОМАТИЗИРОВАННЫЕ ПАССАЖИРСКИЕ ПЕРЕВОЗКИ” В ДЕЯТЕЛЬНОСТЬ ПОГРАНИЧНЫХ ТАМОЖЕННЫХ ПОСТОВ

Аннотация. В данной статье подробно описывается результат исследовательской работы по эффективной организации экономического анализа в деятельности пограничных таможенных постов, а также разработка мобильного приложения "Автоматизированное перемещение пассажиров", которое

контролирует пассажиропоток, а также совершенствование экономического анализа путем внедрения его в практику.

Ключевые слова: мобильное приложение, оцифровка, группировка, методы экономического анализа, система управления рисками.

DOI: <https://doi.org/10.47390/SPR1342V3SI8Y2023N20>

Кириш

Жаҳонда глобаллашув мамлакатларнинг иқтисодий жиҳатдан ўзаро алоқасини ҳамда халқаро иқтисодиётга ўзаро таъсирини тубдан ўзгартириб юборди. Жаҳон молиявий бозорларининг интеграциялашуви ягона глобал савдо тармоғининг нақадар муҳимлигини исботлади. Халқаро савдо иқтисодий ўсишни таъминловчи мамлакат бошқарувидағи асосий драйверлардан биридир. Бугунги кунда мамлакат халқаро савдосини такомиллаштириш, ўсишни таъминловчи экспортни қўллаб-қувватлаш, фуқаролар ҳамда чегаралар хавфсизлигини таъминлаш, божлар ва солиқларни ундириш, товарлар алмашинувидағи ўзгаришлар билан ҳамнафас фаолият юритиш божхона хизмати органларининг асосий мақсадидир.

Жаҳон божхона ташкилотининг Рақамли божхона режасининг асосий таркибий қисмларидан бири Ташкилот тавсияларига асосланган ҳолда замонавий АҚТларни қўллаб Жаҳон савдо ташкилотининг “Савдони соддалаштириш келишуви”ни амалиётга жорий этиш ҳисобланади. Ушбу келишувнинг мажбуриятларидан бири – божхона ҳамда бошқа чегара хизматлари фаолиятига янги автоматлаштирилган дастурларни фаол жорий этиш ва мавжудларини такомиллаштиришdir.

Бутун дунё ҳамжамиятида барча соҳаларда илфор ўзгаришлар юз берар экан, давлат ва фуқароларнинг, давлат ва давлатнинг ўзаро алоқасини таъминлаш ҳамда уларга етарли даражада хизмат қўрсатиш билан бир қаторда, қисқа вақт мобайнида уларни етарли ахборот билан таъминлаш ҳар бир ривожланган ва ривожланаётган мамлакатнинг устувор вазифаларидан бири ҳисобланади. Ва албатта, ушбу вазифани рақамлаштиришсиз амалга ошириб бўлмайди.

Ваҳоланки, мамлакатимизда божхона органлари фаолиятини, хусусан, чегара божхона постлари фаолиятини такомиллаштириш, чегара постлар орқали кириб келиши мумкин бўлган хавфларни минималлаштириш мақсадида рақамли технологиялардан фойдаланган ҳолда иқтисодий таҳлил усулларини янада такомиллаштириш ва янги босқичга олиб чиқиш ҳар қачонгидан долзарб аҳамият касб этмоқда.

Таъкидлаш жоизки, божхона органлари фаолиятида ташқи иқтисодий фаолият субъектларига кенг бизнес имкониятлар яратиш ҳамда шаффоф инсон омилисиз божхона назорати ва расмийлаштирувини таъминлаш мақсадида бугунги кунда 34 та ахборот тизимлари, 44 та интерактив хизматлар ва 6 та мобил иловалар татбиқ этилган. Бироқ, ушбу ахборот тизимлари орқали олинган маълумотларни тизимли иқтисодий таҳлили олиб борилмаслиги мавжуд муаммоларнинг сабабларидан бири ҳисобланади.

Адабиётлар таҳлили ва методология

Шунингдек, А.Х.Худайбердиев, Ж.И.Исройлов, М.Қ.Пардаев, Н.Ҳ.Ҳайдаров, Ф.Додиев, Д.М.Расулов, Ш.А.Маджидов, Да.А.Исмаилов, Б.Т.Байхоновлар томонидан олиб борилган илмий тадқиқотларда [2; 22-б] эса, иқтисодий таҳлил ва унинг аҳамияти, иқтисодий

таҳлилнинг самараси борасида кенг илмий тадқиқотлар олиб борилган.

Шу билан бирга, божхона органларида тизимли иқтисодий таҳлилни амалга ошириш борасида божхона хизмати генерал-майори С.А.Арипов, иқтисод фанлари доктори, профессори Р.А.Турапов, иқтисодиёт фанлари доктори, доцент Ш.У.Азизов, иқтисодиёт фанлари бўйича фалсафа доктори А.О.Назаров, иқтисодиёт фанлари бўйича фалсафа доктори З.Маккамовлар томонидан божхона аудитини такомиллаштириш, божхона тўловларини оптималлаштириш ва халқаро тажрибаларни муваффақиятли имплементация қилиш борасида илмий тадқиқот ишлари олиб борилган.

Тадқиқот жараёнида иқтисодий таҳлилни такомиллаштиришга оид халқаро ҳамда миллий тажрибалар бўйича илмий тадқиқотлар ўрганилди. Мақолани шакллантириш жараёнида кузатиш ва танлаб олиш, илмий-назарий, эмпирик кузатув усулларидан фойдаланилган. Тадқиқот натижаларининг ишончлилиги тадқиқотда қўлланилган хорижий ва миллий статистик манбалардан фойдаланилгани билан изоҳланади.

Бухгалтерия фанининг профессори, иқтисодчи Х. Р. Вайзман шундай ёзган эди: "...таҳлилни ривожлантиришнинг бошиданоқ унинг мақсадли ўрнатилиши, албатта, иқтисодий бошқарув эҳтиёжлари учун ҳисоб маълумотларидан фойдаланиш усули сифатида режалаштирилган эди" [4; 228-б].

Ўтган асрнинг яна бир машҳур олими, профессор В. Р. Кондратовнинг фикрини келтириш мумкин: "...таҳлил билан яқунланмаган бухгалтерия ҳисоби ва бошқарув ўз маъносини йўқотади: мақсадсиз бўлади" [1;32-40-б].

Муҳокама

Мақолада қўйидаги хорижий давлатларнинг илғор тажрибалари ўрганилган ва таҳлил қилинган. Жумладан, етакчи мамлакатлар тажрибасига кўра, хусусан, Озарбайжон Республикаси Божхона хизмати томонидан йўловчилар учун ишлаб чиқилган "Smart Customs" мобил иловаси мавжуд бўлиб, аммо илова йўловчилар учун декларацияни расмийлаштиришни қўзда тутмайди ҳамда онлайн ҳуқуқий маслаҳат бўлимлари мавжуд эмас.

Дубай божхона хизмати (Бирлашган Араб Амирлиги) Дубайга келган йўловчиларга божхона декларациясини электрон шаклда хавфсиз топшириш имконини берувчи ақлли мобил иловаси мавжуд, ушбу илова билан ҳозирги анъанавий қоғоз шаклидаги декларациялашдан воз кечилган. "iDeclare" деб номланган онлайн илова йўловчилар учун божхона расмийлаштируви жараёнини соддалаштириб, декларацияланиши шарт бўлган тијорат товарлари, шахсий буюмлари ёки нақд пулларини аэропортга келишидан олдин ёки кейин ўз-ўзидан декларациялаш имконини беради, бу уларнинг вақт ва ортиқча харажатларни тежайди.

"iDeclare" ишга туширилиши билан Дубай божхонаси Яқин Шарқда йўловчилар учун ақлли мобил декларацияларни жорий этган биринчи божхона маъмурияти бўлган. Ушбу ақлли илова орқали маъмурият 2017 йилда 88,2 миллион йўловчини қабул қиласкан Дубай халқаро аэропортига йўловчи ташишни янада соддалаштиришни мақсад қилиб қўйган ва бу билан кетма-кет 4 йил давомида бутун дунё бўйлаб барча аэропортлардан биринчи ўринни эгаллаган. Бироқ ушбу илова фақат аэропортда ҳаракатланаётган йўловчиларга мўлжалланган.

Шунингдек, бажхона чегаралари орқали ҳаракатланаётган йўловчилар учун рақамлаштирилган божхона назоратини таъминловчи ахборот тизимлари ҳамда мобил иловаларга эга бошқа мамлакатлар тажрибалари ҳам ўрганилди. Хусусун, Дубай амирлиги (iDeclare), Япония (Japan Customs), Комбоджа (e-CD customs declaration), Индонезия (Customs Declaran@KNO) божхона хизматлари томонидан божхона аэропорти текширувлари жараёнида самарадорликни ошириш ва йўловчилар учун барча аэропорт терминалларида ўз товарларини декларациялаш имконини берувчи мобил иловалар ишлаб чиқилган.

Шунингдек, АҚШда чегара орқали ҳаракатланаётган йўловчилар учун маҳсус "Mobile Passport" иловаси мавжуд бўлиб, ушбу илова орқали йўловчилар чегарани кесиб ўтгунга қадар 4 соат олдиндан маълумотларни киритиш ҳуқуқига эга бўлади ва барча божхона расмийлаштирувларини ушбу илова орқали амалга оширади.

Халқаро тажрибаларни ўрганиш асосида шунга гувоҳ бўламизки, айни кунда жисмоний шахслар учун мукаммал божхона назорати ҳамда расмийлаштирувини амалга ошириш, чегаралар орқали ҳаракатланаётган йўловчиларнинг йўналишлар кесимида иқтисодий таҳлилини амалга ошириш имконини берувчи ягона тизим ҳамда мобил илова мавжуд эмас.

Шу боис, чегара божхона постларида йўловчилар ҳаракатини назорат қилишни рақамлаштириш ҳамда қоғоз ҳужжатлардан воз кечиш, шунингдек, маълумотларни тўлиқ қайта ишлаш ва самарали таҳлилни олиб бориш мақсадида "Автоматлаштирилган йўловчи ҳаракати" мобил иловасини яратиш ҳамда амалиётга тадбиқ этиш мақсадга мувофиқ.

Юқоридаги маълумотлардан келиб чиқиб божхона органларида чегара божхона постлари фаолияти таҳлил қилинган. Бу борада, Божхона органлари фаолиятини рақамлаштиришни чегара божхона постларида йўловчилар назорати ҳамда Йўловчи божхона декларациясини электронлаштириш бўйича маълумотларни таҳлил қиласиз.

"Дўстлик" чегара божхона пости (кейинги ўринларда ЧБП деб юритилади) орқали 2023 йил январь-май ойларида жами 2 737 621 нафар фуқаролар ҳаракатланган бўлса, шундан 1 315 803 нафар киришда, 1 421 818 нафар фуқаролар чиқиш йўлаклари орқали йўловчи божхона декларацияси (кейинги ўринларда ЙБД деб юритилади) расмийлаштирган ҳолда ҳаракатланган (1-жадвал).

1-жадвал.

"Дўстлик" ЧБП орқали ЙБД билан ҳаракатланган фуқаролар сони¹

№	Божхона пости коди	Божхона пости	ЙБД билан ҳаракатланган фуқаролар сони			
			Жами	Кириш	Чиқиш	Транзит
1	3002	"Дўстлик" ЧБП	5048	1188	3317	543
ЖАМИ			5048	1188	3317	543

¹ "Йўловчи божхона декларацияси" ААТ дастури маълумотлари асосида

“Яллама” чегара божхона пости орқали 2023 йил январь-май ойларида жами 302 865 нафар фуқаролар ҳаракатланган бўлса, шундан 147 664 нафар киришда, 155 201 нафар фуқаролар чиқиш йўлаклари орқали ҳаракатланган (2-жадвал).

2-жадвал.

“Яллама” ЧБП орқали ЙБД билан ҳаракатланган фуқаролар сони¹

№	Божхона пости коди	Божхона пости	ЙБД билан ҳаракатланган фуқаролар сони			
			Жами	Кириш	Чиқиш	Транзит
1	27001	“Яллама” ЧБП	396	218	54	124
ЖАМИ			396	218	54	124

Ўзбекистон Республикасида 57 чегара божхона постлари мавжуд бўлиб, ушбу постлар орқали кунига ўртacha 100 минглаб йўловчи ҳаракатланади. Иш ҳажми кўп бўлган чегара божхона постларида йўловчиларнинг божхона назоратини амалга ошириш кўп вақт сарфланишига ва нокулайликлар пайдо бўлишига сабаб бўлади. Бундан ташқари, кўплаб чегара божхона постларида банк филиалларининг мавжуд эмаслиги ёки иш вақти 9.00 дан 16.00 гача бўлганлиги сабаб божхона тўловлари ҳамда йигимларини тўлаш учун йўловчи шаҳар марказига бориши ва тўловни амалга ошириши талаб этилмоқда.

Юқорида келтирилган маълумотлар асосида таҳлиллар натижасига кўра кўришимиз мумкинки, чегара божхона постларида йўловчилар назорати ҳамда йўловчи божхона декларациясини расмийлаштиришни рақамлаштириш ҳамда рақамлаштириш асосида шакллантирилган маълумотлар базасида ахборотларни таҳлил қилиш мақсадга мувофиқ.

Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2022 йил 28 январдаги “2022-2026 йилларга мўлжалланган Янги Ўзбекистоннинг тараққиёт стратегияси тўғрисида” ПФ-60-сонли фармони билан тасдиқланган Янги Ўзбекистоннинг тараққиёт стратегиясининг 35-мақсади (“Ўзбекистон бўйлаб саёҳат қилинг” дастури доирасида маҳаллий сайёҳлар сонини 12 млн нафардан ошириш ҳамда республикага ташриф буюрадиган хорижий туристлар сонини 9 млн нафарга етказиш)да чегара ўтиши пунктларида сайёҳлар учун қисқа муддатда ўтиши тизимини жорий қилиш, бунда: 2022 йилда қисқа муддатда ўтиш тизими жорий этиладиган чегара пунктларини аниқлаш ва босқичма-босқич ўтиш пунктларини жорий этиш; тизим жорий этиладиган пунктларни жиҳозлаш, сайёҳлар учун шароит яратиш ва тартибларни назарда тутувчи тармоқ жадвал ишлаб чиқиб, Вазирлар Маҳкамасига тасдиқлаш учун киритиш топшириғи берилган.

2023 йил 20 апрелдаги “Божхона қўмитаси Раисининг 2023 йил 3 апрелдаги топшириғи ва Шахсий хавфсизлик бошқармасининг 2023 йил 27 мартағи 742c-сонли маълумотномасида қайд этилган коррупциявий омилларни бартараф этишга қаратилган чора-тадбирлар режаси”нинг 11-бандига мувофиқ 30 май 2023

¹ “Йўловчи божхона декларацияси” ААТ дастури маълумотлари асосида.

йилга қадар йўловчи божхона декларациясини расмийлаштириш ва божхона ахборот тизимиға киритиш тартибини ишлаб чиқиш белгиланган.

Аммо, амалиётда йўловчилар ҳаракати назоратини автоматлаштириш ҳамда “қоғозсиз” расмийлаштирувни амалга ошириш имкони мавжуд эмас. Шунингдек, жорий йилда мамлакат раҳбарининг Қирғизистон Республикасига расмий ташрифи доирасида келишувга биноан Ўзбекистон-Қирғизистон Республикалари чегаралари орқали ҳаракатланишда йўловчиларга қулайликлар яратиш мақсадида ID карталар ёрдамида ҳаракатланиш белгиланган. Бу борада қўламли ишлар амалга оширилганлигига қарамай ушбу тизим амалиётга ҳали ҳам жорий этилмади. Бунинг асосий сабабларидан бири, ID карталар орқали ҳаракатланган фуқаронинг чегарани кесиб ўтганлик фактини божхона органлари инспекторлари аниқлаш имкони мавжуд эмас. Натижада, белгиланган муддатларда жисмоний шахслар томонидан ўз эҳтиёжлари учун божсиз олиб кириш нормаларини назорат қилишининг иложи бўлмайди ҳамда божхона чегаралари орқали олиб кириладиган товарлар ҳажми кескин ортади.

Шу боис, чегара божхона постлари орқали ҳаракатланаётган йўловчилар учун божхона назорати ва расмийлаштирувини, хусусан, “Йўловчи божхона декларацияси”ни ҳамда “Божхона кирим ордери”ни расмийлаштиришни рақамлаштириш мақсадида “Автоматлаштирилган йўловчи ҳаракати” мобил иловасини яратиш ва амалиётга тадбиқ этиш мақсадга мувофиқ.

Натижалар. Юқорида таклиф этилаётган мобил иловани амалиётга жорий этиш орқали божхона органларининг чегара божхона постлари фаолиятида нафақат иқтисодий таҳлил такомиллаштирилади, балки қуйидаги ёндош афзалликларга эришиш таъминланади:

- чегарани кесиб ўтганлик факти мавжуд йўловчиларнинг ягона электрон, автоматик тарзда янгиланиб турувчи ахборот базаси (портфолиоси) яратилади;
- замонавий ахборот-коммуникация технологияларидан, хусусан, катта маълумотлар тизими, булат технологияларидан кенг фойдаланиш имкони яратилади;
- ҳар бир божхона чегара пости орқали ҳаракатланаётган йўловчиларнинг алоҳида назорати йўлга қўйилади;
- бюджет ва бюджетдан ташқари пул маблағларидан самарали ва мақсадли фойдаланишга эришилади;
- ушбу соҳага доир илмий-тадқиқот фаолияти самарали ташкил этилиши натижасида янги ёндашувлар ҳамда мезонлар ишлаб чиқилади.
- йўловчилар ҳаракатини назорат қилишининг шаффоф механизми ишлаб чиқилади;
- “Йўловчи божхона декларацияси” ҳамда “Божхона кирим ордери” автоматлаштирилган тарзда расмийлаштирилади, қоғоз хужжатлардан воз кечилади;
- аҳоли саломатлигига салбий таъсир кўрсатувчи омиллар бартараф этилади;
- ижтимоий хавфли шахслар алоҳида хавф гуруҳлари асосида назоратга олинади;
- инсон фактори камаяди, йўловчи ҳамда божхона органи инспектори ўртасидаги муносабат натижасида юзага келувчи коррупцион ҳолатлар олди олинади;
- божхона чегаралари орқали ҳаракатланаётган йўловчилар, хусусан, туристлар учун қулайликлар яратилади ва мамлакат иқтисодиётининг асосий йўналишларидан

бири этиб белгиланган туризм соҳасини ривожлантириш ва туристлар оқимини кўпайтиришга эришилади;

- MICE (Meetings, Incentives, Conferences, Exhibitions – бизнес туризм) туризм иштирокчиларини божхона назоратидан ўтказишни соддалаштириш натижасида бизнес муҳитни ривожлантириш ҳамда Doing Business рейтингида юқори ўринларга кўтарилишга имконият яратилади;

- божхона назоратини амалга оширишда божхона инспекторининг аралашувини камайтиришга (бу ўз навбатида мансаб ваколатларини суистеъмол қилиш эҳтимолини сезиларли даражада камайтиради) эришилади;

- Қирғизистон Республикаси билан ўзаро келишувлар асосида ID карталар орқали чегаралардан ҳаракатланиш йўлга қўйилганда жисмоний шахслар томонидан ўз эҳтиёjlари учун олиб кириш нормалари ҳамда муддатлари тўлиқ назорати амалга ошириш таъминланади (ID карталарда чегара қўшинларининг чегарани кесиб ўтганлик факти бўлмайди, бу эса ўз эҳтиёжи учун олиб кириш нормалари ҳамда муддатларини назорат қилишда қийинчилик туғдиради);

- Ўзбекистон Республикасининг халқаро битимлардаги мажбуриятларини бажаришига ҳамда Муҳтарам Президентимиз Ш.Мирзиёев томонидан илгари сурилаётган энг аввало чегарадош давлатлар билан яқин дўстлик ва қўшничилик алоқаларини мустаҳкамлашга қаратилган сиёсатнинг амалий ечими бўлади деб ҳисоблаймиз.

Хуроса

Юқорида қайд этилган маълумотлар ва келтирилган таклифларга асосланиб шуни хуроса қиласизки, ҳозирги кунда иқтисодий таҳлилга асосланмаган ҳар қандай фаолият ўз самарадорлигини ошира олмайди. Негаки, ҳар қандай бошқарув қарорлари асосланган иқтисодий таҳлил орқали қабул қилинса, ўз ижобий натижасини кўрсатади.

Иқтисодий таҳлил бугунги кунда ҳар қачонгидан ҳам муҳимроқ ва мамлакатнинг ҳар бир сектори ривожланишининг асосий омилларидан бири ҳисобланади. шу жумладан божхона органлари фаолиятини такомиллаштиришда, таҳлил қилинганда иқтисодий таҳлил усулларидан фойдаланган ҳолда узоқ муддатли режалар тузилади, уларни амалда амалга ошириш осонлашади. Бундан ташқари, иқтисодий таҳлил ҳар доим аниқ кўрсаткичлар асосида қарор қабул қилишга ёрдам беради. Кўрсаткичларни аниқлаш учун мақолада таклиф қилинган илова божхона органлари фаолиятини янада такомиллаштиришда муҳим омил ҳисобланади.

Адабиётлар/Литература/References:

1. В.Р.Кондратов Ҳисобларни таҳлил қилиш ва техник-иқтисодий таҳлилни ажратиб бўлмайди. Бухгалтерия, 1955, №6, 32-40 б.
2. Ж.И. Истроилов, Тадбиркорлик субъектлари фаолиятининг иқтисодий таҳлили: иқтисод фанлари номзоди илмий даражасини олиш учун диссертация автореферати.-Самарқанд. 2004., - 22 б.;
3. М.Қ.Пардаев, Иқтисодиётни эркинлаштириш шароитида иқтисодий таҳлилнинг назарий ва методологик муаммолари: иқтисод фанлари доктори илмий даражасини олиш учун диссертация автореферати. – Самарқанд. 2001. - 22 б.;

4. X.P.Вейцман, Бухгалтерия ҳисоби бўйича корхонанинг иқтисодий фаолиятини таҳлил қилиш (ҳисобларни таҳлил қилиш). Москва, Соиузоргучет, 1938, 228 б.
5. “Йўловчи божхона декларацияси” ААТ дастури маълумотлари.

SCIENCEPROBLEMS.UZ

**ИЖТИМОЙ-ГУМАНИТАР ФАНЛАРНИНГ
ДОЛЗАРБ МУАММОЛАРИ**

Nº S/8 (3) – 2023

**АКТУАЛЬНЫЕ ПРОБЛЕМЫ СОЦИАЛЬНО-
ГУМАНИТАРНЫХ НАУК**

ACTUAL PROBLEMS OF HUMANITIES AND SOCIAL SCIENCES

**Ижтимоий-гуманитар фанларнинг
долзарб муаммолари**” электрон
журнали 2020 йил 6 август куни 1368-
сонли гувоҳнома билан давлат
рўйхатига олинган.

Муассис: “SCIENCEPROBLEMS TEAM”
маъсулияти чекланган жамияти

Таҳририят манзили:
100070. Тошкент шаҳри, Яккасарой
тумани, Кичик Бешёғоч кўчаси, 70/10-
уй. Электрон манзил:
scienceproblems.uz@gmail.com
Боғланиш учун телефонлар:
(99) 602-09-84 (telegram).